3 1761 07384533 1

JC
311
H783
1918

From the Collection
of the late

JOHN LUCZKIW

Українська Видавнича Спілка "Україна"

Др. СТЕФАН ГРИНЕВЕЦЬКИЙ

НАРОД А НАЦІОНАЛЬНІСТЬ

Популярно-наукова розвідка

Ціна 10 центів

UKRAINIAN PUBLISHING CO., 2152 W. CHICAGO AVE.
CHICAGO, ILL.

Українська Видавнича Спілка "Україна"

Др. СТЕФАН ГРИНЕВЕЦЬКИЙ

Narod

НАРОД А НАЦІОНАЛЬНІСТЬ

Популярно-наукова розвідка

ЗБІРКА
ІВАНА ЛУЧКОВА

Ціна 10 центів

UKRAINIAN PUBLISHING CO., 2152 W. CHICAGO AVE.
CHICAGO, ILL.

Право передруку застережено за автором.

JC
311
H783
1918

Наш напрям національний і служити ме лиш інтересам української нації — українському народови.

Так — наш напрям національний — народний і ми ним чванимо ся — і ми горді, — що "Національність — "народність", — і "нація" — "народ" розуміємо може не так як другі, що нехтують питанє народне національне.

Що належить розуміти під «нацією» а що під національностію, подамо опісля. Спершу хочемо перейти по змозі деякі важнійші до тепер нам добре знані погляди на цю справу — і так один з поглядів на націю є:

«Нація» - «народ» — то означена скількість людий, яка замешкує один і той самий край, або яка є під панованєм одного і того самого ряду або пануючого — пм. нація американська, нація фран-

цузька, нація швайцарська, в якої склад як відомо входить народ французський, народ нїмецький і народ італійський.

Єще кращий примір наведемо нація австрійська... о горе!...

Се погляд французський, анґлійський і американський.

Розумінне і погляд той на «націю» - «народ» є поглядом чисто імперялїстичним і успорюване його видаєть ся нам зовсїм злишним.

Другий погляд:

«Нація» - «народ», се означене число людий, котре говорить одною і тою самою державною бесідою, безоглядно з яких народів вона-б нескладалась. В склад такої нації мусять або можуть входити навіть народи, котрі колись мали свою повну независимість — а котрих погноблено і безоглядно на їх індивідуальну волю, силою змушено послугувати ся державною мовою: пр. колишня держава російська, яка в імя висше згаданого зрозуміння "нація" давила многі не російські народи, як: Українців, Поляків, Литовців, Грузинів, Лезинів, Татарів,

Фінляндців, Білорусинів і т. д. — і змушувала їх уживати свою державну мову.

Старі Римляни або ще старші Перзи подібно робили.

Погляд сей, се погляд автократичний або самодержавний... страшний!

Третий погляд по думці етнольоґії:

«Нація» - «народ» — се означене число людий котрих характеризує спільність походженя, звичаї і обичаї, та спільність мови.

Етнольоґія —народознавство, то грецьке слово «етнос» — значить нарід — «лоґос» — значить слово а зрозуміло буде так: «слово о народі» — се частина науки антропольоґії, яка учить нас о походженю поодиноких народів, о їх звичаях та обичаях, о їх знаменнім характері, о їх віруваних, та переказах історичних — та о їх народних інституціях і т. п.

Антропольоґія-чоловікознавство (рівнож грецьке слово «антропос» — значить чоловік — «логос» значить слово, а зрозуміло «слово о чоловіці), так се наука, котра містить в собі всї науки, котрі від-

носять ся до чоловіка, як його походженє, його відношенє до сьвіта звіринного.

Воно, то чоловікознавство, ділить на підставі всїляких помірів — будови і вигляду тїла чоловіка — рід людський на раси, племена і народи і т. д.

Тимто висше згадана наука «народознавства» є лише частиною науки «чоловікознавства».

А коли так є, то погляд народо-знавця на націю не може бути міродайним. Він може бути правдивим — но всеж таки недостаточним.

Недостаточність та основує ся на тім, що впроваджує вона блуд — а радше скажім неясність до понятя "нація" а "національний".

То так само, якби хто на питанє «що то є чорнило?» — відповів — «чорнило се є всїляко барвний плин, винайдений в Китаю, чи в Японї, який служить людям до писаня чи мальованя.

Так — так всьо се правдиве — но всеж таки то ще не відповідь на питанє, що то є чорнило?—Відповідь мусить звенїти так: «чорнило, се вивар (натяг) дубової жовчи з примішкою мїдянної соли і ґу-

ми арабської". — То всьо. — А на що воно уживаєть ся?... то инше діло, — то лише питанє.

Тож само, на питанє, що то є нація, не можна відповідати устами народо - знавця. «Нація се є означене число людий, котрих характеризує спільність походженя, звичаї, обичаї та спільна мова.

Невжеж «обичаї», «спільна мова», мають бути відповідию на питанє — що то є нація? Таже «звичаї", "обичаї", "спільна мова", се лише прояви життя народа, обоятно чи він жив, живе або буде жити — то лише є спосіб життя «нації», а не його дефініцєю — не його докладним розтолкованєм, не його правильним обясненєм.

Перша відповідь на питанє: що то є чорнило? — зовсїм подібна до відповіди етнольоґів (народознавців) на питанє, що то є нація?

Ось вам і доказ нестїйности відповіди чи погляду народознавців: допустім на хвилю, що погляд народо-знавців на націю є правдивий — що «нація» — є означене число людий, котрих характеризує спільність походженя, звичаї і обичаї, та спільна мова і після сього твердженя розберім де-

кілька нам добре знаних націй пр. Мадярів, Поляків, Чехів, Українців і Росіян.

Возьмім наперед мадярів під розвагу;—що вийде, наколи приміримо до них висше згадану теорію нації. Вийде таке: Мадяром може бути лише той, хто має звичаї і обичаї мадярськи, хто знає їх мову мадярську, ну і той, хто має походженє мадярське! Чи так є?—Неправда. Ми знаємо богато жидів, котрі по походженю є семітами, однак звичаї і обичаї і мову мають мадярську.

На що далеко шукати, возьмім під розвагу Словаків або Угро-Русинів, вони-ж не походженя мадярського а славянського, а причислюють себе до нації Мадярів.

Ми тут не маємо на гадці, такі типи, що хліба ради стали Мадярами, ні — тих ми не вчисляємо. Ми говоримо про тих, котрі не для хліба, а з переконаня є Мадярами, як приміром, деякі буцім то українські духовники, що для наживи удають українських патріотів, а в дійсности — бо з переконання належать до мадярської нації. О таких типах ми говоримо.

Вони як раз наймаркантнїйше і найсильнїйше опрокидують теорію народо - знавців.

Возьмім тепер Поляків. — Чи мало межи ними найдемо жидів що справдї по переконаню чують ся Поляками?

Возьмім Чехів — чи мало межи ними найдемо знова Жидів, то справді бо по переконаню чують ся Чехами?

Возьмім найсумнїйший примір Українців і Росіян. Чейже українська сорок мілїонова нація, вся вона одного походженя, звичаї, обичаї їм однакові — спільну мову мають; а всі вони Українці? — Ні! — Многі служать російській справі — бо чують ся Росіянами, а многі угорській справі. бо чують ся Уграми.

А жиди російські — чи то малий доказ опрокиненя дефініції народо - знавців? і т. д....

То факта, які самі за себе говорять, а котрі з точки зріння народо - знавства повинни-би бути як слїд вияснені.

Справа незвичайно важна, як і цїкава.

Бяуд який мимо волї вдер ся до понятя народо -

знавців відносно до значіня слова «Нація» — мусить мати свою причину. Так воно і есть! Блуд народознавців лежить в тім, що вони поняте «нація» «нарід» — толкували по части понятем «національности» «народности». Належить зрозуміти що «звичаї», «обичаї», та «спільна мова» не є характеристикою «нації» безпосередною, лиш посередною. Звичаї, чи обичаї, чи спільна мова якогось народа безпосередно характеризують его «національність». На тім кінчимо опрокинене третого погляду на «націю».

Четвертий погляд:

Четвертий погляд — то антропольоґічний — (чоловіко - знавців). Се погляд, котрого горячим приклонником ми чванимо ся бути а який доволі маркантно дефінює значіне слова «Нація» без помочи слів, котрі означують "національність" і так:

«Нація» — «нарід», се означене число людий, котрих характеризує спільність походженя, основана на антропольоґічних даних (як поміри голови, будова тїла, барва скіри, волося і т. д.).

Дальше означене «Нація» через народо-знавців, як звичай, обичай, і спільна мова відносять ся

вже не до нації, а до національности. Тому то національність є нічим иншим як ознакою приналежности до якоїсь нації — до якогось народа, безоглядно на походженє. Иншими словами значить, що з одної сторони «нарід» — а з другої сторни «національність» се два абсолютно від себе незалежні понятя — а які на перший погляд здають ся з собою стояти в тісній звязи.

Тепер ясно буде, що можна бути членом якоїсь народности, помимо того, що з пходженя має ся всї пїхи приналежности до иншого народа.

Ще яснїйше буде, наколи вияснимо:

Що то є «національність»?

Нїм приступимо до вияснення значіня слова «національність» — змушені єсьмо пояснити вперед значіне двох слів, без яких ми не в силї обійти ся у наших дальших виводах — і так: що означує слово ассоціящія? — і що означує слово преділєкція?

Що то є таке ассоціящія?

Позаяк ассоціящія є мозґова функція, тому, важним для читача буде, познакомити ся бодай в части з його анатомічною будовою.

Розуміє ся, що не буде то докладний анатомічний опис — а радше поглядовий образ його структури. Зачнемо від того, з чого і як збудований мозоґ?

Затямити мусимо собі, що мозоґ складає ся з двох субстанцій, з двох тіл і так: субстанції білої, яка становить ядро-середину мозку, зложена з самих ниточок нервових і з субстанції темної, яка становить шкорупу мозґову або кору мозґову. Кора мозґова містить в собі тисячі а тисячі маленьких зернятоκ, котрі то зернятка є жерелами поодиноκих, сьвідомих чи несьвідомих функцій нашого орґанїзму.

Кожде таке зернятко має свій спеціяльний дуже тоненький, білий дротик (білу ниточку нервову), котра дає спромогу зернаяткови кори мозкової получити ся з окрема з ріжними частями нашого тіла.

Розуміє ся, що злука тота може відбувати ся за помочию ріжних стацій. Збір тих власне білих дротиків або ниточок нервових, становить тоту білу масу мозґу про котру ми висше згадували.

Дуже добре структуру мозґу можна собі представити, коли зробить ся порівнанє до снопа пшеничного, який стоїть на земли до гори колосем.

Зерна пшеничні, будуть подібні тоді до зернятоκ темної кори мозґової, а стебла пшеничні будуть подібні до білих ниточок нервових — білої маси мозґу — но ріжниця тут буде ось яка: одно стебло пшеничне має на вершку своїм один колос в котрім містить ся не одно зерно а двайцять до трийцять зереи значить менче стебел чим зерен а в снопі тїла мозґового є тілько стебел або ниточок нервових, кілько є зерняток в корі мозґовій. Тими то білими ниточками нервовими дістають і відсилають наші зернятка кори мозґової всїлякого рода телєфони потрібні до нашого житя.

Так виглядає мозоґ дитини, яка ледво що уродилась, а яка ще сьвідомости житя не має, хотяй посїдає всї зернятка кори мозґової і всї ниточки нервові, білої субстанції мозґової, необходимо потрібні до **житя.**

Насуває ся питанє: чого єще бракує дитинячому мозґови, щоби воно стало сьвідоме свого житя? — або — яка ріжниця межи мозґом дитини а мозґом дорослого сьвідомого чоловіка?

Ріжниця? — Послухайте.

Вернім еще раз до снопа пшеничного, що стоїть колосом до гори, а який представляє нам мозоґ новоуродженого дитяти і поставмо біля него другий сніп пшеничний такий самий.

Єсли ми хочемо мати виказану ріжницю між мозком новонародженої дитини — а свідомим дорослим чоловіком, то на тім другім доставленім снопі, то ось що мусимо зробити. — Всї зернятка одного колося мусимо получити коротенькими білими ниточками з всїми зернятками другого колося і знова всї зернятка другого колося мусимо получити з всїма зернятками третого колося і то само мусимо зробити в всїми зернятами, — але еще не всьо — ми мусимо деякі зернятка з першого колося получити з деякими зернятками дуже відлеглими і т. д.

З того вийде, що зернята другого снопа будуть получені між собою тисячною сїтию то коротких, то довгих ниточок. Ниточки тоті — то ниточки ассоціяції — ниточки сьвідомости.

Так в ниточках ассоціяції лежить ріжниця, між мозґом ново-народженої дитини — а мозґом сьвідомого чоловіка. Иншими словами ріжниця між мозґом но-

во - народженої дитини, а сьвідомим мозґом є така, що поодинокі зернятка кори мозґової у дитини, не мають між собою полученя ассоціятивного, яке находимо у мозґу чоловіка дорослого.

Тут місце зазначити, що вміру того чим чоловік більше образований, більше учений, більше сьвідомий — тим його мозоґ має більше тих получень ассоціятивних між поодинокими зернятками кори мозґової і навпаки, чим чоловік менче образований, менче учений, менче сьвідомий, тим менче посїдає він тих получень поміж поодинокими зернятками кори мозґової.

Затим слїдує; що мозоґ чоловіка несьвідомого, безоглядно на його вік, є що до будови подібним до мозґу ново - народженої дитини.

Научний термін висказує такий: ассоціяція мозґова є прямо пропорціональна у відношеню до інтелєкту мозґу.

І так, як неясним і незрозумілим є плач та крик дитини — так неясним і незрозумілим буває нераз наріканє та крик деяких дорослих дїтий по наших засїданях, орґанїзаційних зборах, чи вічах—дїтий котрих

ми популярно називаємо «крикунами». Напевно що плач і крик ново-народженої дитини мусить мати своє узасадненє, мусить мати свою причину — так як незадоволенє «крикуна» мусить мати свою підставу.

Блуд в тім, що «крикун» орґанізаційний, чи вічевий, висказує на зборах чи де попало бурливими по найбільшій части словами своє незадоволенє місто, щоби подати причину незадоволеня — так само робить дитина, що без поданя причини плаче та кричить.

Якаж у тім причина?

Так, як дитині ново-народженій, так і тому «крикунови» бракує тих ниточок ассоціяційних, тих ниточок білих, що лучать одно зернятко кори мозґової з другим. Ми кажемо популярно, що «крикун» невміє думати — що невміє вязати одної думки з другою, що не має доброї ассоціяції думок.

Й не можемо дивувати ся, що ново-народжена дитина не має тих ниточок думаня — бо знати треба, що нїхто не родить ся з тими ниточками ассоціяційними. Вони доперва в два місяцї по уродженю начинають витворювати ся.

Иншими словами: дитина ново-народжена не мала єще часу на витворенє таких ниточок ассоціяційних.

А чи «крикунам» належить ся дивувати?...

Відповідь полишаємо Тобі шановний читачу — дивуй ся — або нї — до вподоби.

На тім місци уважаємо за відповідне зазначити, ще, що не винуємо народ наш за те, що в ньому низький світогляд, що так богато між ним неписьменних, що так мало народного чи суспільного виробленя. Не його в тім вина — а вина рядів і клеру, яких клич "не дай хлопови пробсвіти" — "тримай хлопа дурнем, бо легше дурнем правити — легше з дурня шкіру дерти"... і т. п.

Вернім до нашої теми.

Наука дотеперішна ствердила, що сама функція ассоціяції — або що сама функція твореня вражіня — або що сама функція льогічного вязаня вражінь, як також її анатомічний підклад — ниточки асоціяційні — не приходять на сьвіт враз з уродженєм дитини — не є вони проте уроджені а навпаки вони є по уродженю набуті — вироблені.

Далї наука ствердила, що чоловік родить ся лише з преділєкцією (з можностию) витвореня ассоціятивної функції мозґу, на основі бездоганного витвореня тих власне ассоціятивних ниточок.

Иншими словами значить, що бездоганне витворенє ассоціятивних ниточок, незалежить від самої ново-народженої дитини, але від її родичів, від школи, яку тота дитина скінчить — та від осьвіти яку та дитина дістане.

Тим то ми приходимо до поясненя другого нам незрозумілого слова а іменно слова преділєкція.

Що-ж таке преділєкція?

Преділєкція в научнім значіню — се можність удосконаленя мозґу, се можність научити ся чогось — се хист до чогось пр. м. хист до малярства, хист до поезії, хист стати ремісником, шевцем, кравцем, столярем і т. п.

Єще кілька слів виясненя про ідео — ассоціяцію мозґу, яка основує ся на тім, що одно вражінє, чи уява, яке доходить до нашої сьвідомости, викликує мимо волї друге і третє вражінє, котре має з тим першим вражінєм чи уявою стислу злуку.

Приміром пригадай собі шановний читачу вигляд твого брата, а ти мимоходом зачинаєш думати про те, що він робить, як ему ся поводить, які ти з ним прикрі або веселї хвилї проживав і т. д.

Значить — одно понятє «брат» викликує в нашій сьвідомости сейчас инші понятя з понятєм брата стисло злучені. Цю власність нашого мозґу ми називаємо ідео - ассоціяцєю.

Єще кілька хвиль задержатй мусимо ся над розтолкованєм — як повстають ассоціяційні ниточки. Згадалисьмо що два місяцї по уродженю дитини зачинають ся творити перші ассоціяційні ниточки. Є то час, коли дитина зачинає прислухувати ся звукам мови, якою говорить до неї тато і мама. До того часу дидина є обоятна на всякі відгомони голосу людського. По тім часі себ-то по двох місяцях дитина слухає що раз більше, що раз пильнїше звуків голосу матери і їх собі присвоює: — І тодї, коли дитина перший раз потрафить сказати слово «мама» — «тато» — і потрафить тї дві особи від себе розріжнити, тодї ми з цїлою певностию може-

мо сказати, що дитина має вже дві ниточкі ассоціяційні. І так воно йде дуже помалу дальше.

В міру розвою дитини, збільшає ся у неї знанє мови за тим слїдує, витвір нових ассоціяційних ниточок.

Такім робом вияснилисьмо нашим читачам все, що потрібне є до зрозуміня наукового погляду на "національність».

Повторимо єще раз.

Ассоціяція — союз думок — то вязанє думок в нашій сьвідомости.

Ідео-ассоціяція — союз ідей — то власність нашої сьвідомости, що одно вражіня викликує друге.

Преділєкція — хист — то уроджена власність нашого мозку — можність навчити ся чогось.

А тепер просимо уважно читати дефініцію національности.

Національність, є то традиційна ідео - ассоціяція якогось народу — иншими словами, національність, є то історичний союз їдей якогось народу.

Преділєкція тої ідео - ассоціяції може бути уроджена або набута.

Ціхами тої традицийної ідео-ассоціяції в першій мірі є мова якогось народа, опісля йдуть звичаї, обичаї і т. п.

Докладне научне витолкованє висше згаданої дефініції «національности» забралоби нам богато місця і часу. Ограничити мусимо ся лише на популярнім обчисленю. Не можемо поминути зазначеня, що хотяй «національність» се понятє абстракційне, відірване, то все-ж таки для житя людини воно необходиме — **abstractio necesaria**) так, як необходимою річию для всякої людини є пізнанє «добра», та пізнанє «зла».

Традиційну ідео - ассоціяцію — не можна лучити з панятєм «ассоціяція» в значіню товариської єдности, котра в кінци сама собою є абстрактом — анї з понятєм «ассоціяція» в значіню мозґової праці, котра сама собою є понятєм конкретним, бо основує ся на фізичнім праві інервації поодиноких ниточок ассоціяційних.

Наша «традицийна ідео - ассоціяція» — если нам так вольно буде сказати — має значінє історичної єдности і обонятно чи історія буйна, або чи історія

мізерна, марна або чи її зовсім нема, раз є преділекція в якімсь народі (зрозуміло — готовий уряджений мозковий ґрунт) до розвою традиційної ідео-ассоціяції — народ такий згинути не може — а противно при кождій нагоді вільного розвою, народ такий повстане і розвине повну і в найширшім того слова значінню свою індивідуальну національність.

Положене таке якогось народа в котрім він не в силї розвинути своєї національности задля причин від него незалежних, називаємо станом вичікуваня.

Stadium latentum nations.

В такім станї вичікуваня — та рваня ся до власного колишнього житя, народ український пробував 687 років.

Наколи якийсь народ находить ся в такім станї, «некорисного розвою для своєї індивідуальности» — то лучає ся і так, що народ такий затрачує свою національність — губить її, а приймає національність яншого народа.

То значить, що традиційна ідео - ассоціяція якогось народа і преділекція її розвою можуть бути штучно усунені або і зовсім знищені, як то стало ся у ста-

рих народів словянських Полобів та Поморян, з яких до нині лише сухі назви лишили ся; як то могло стали ся також і з народом українським, наколиби колишня російська держава примінювала до українського народа, ті самі способи ассіміляції, яких випробувала нїмецька держава на Полабах і Поморянах. — На сю тему вернемо коли будемо говорити о значіню мови для національности.

На тім місци хочемо зазначити лише, що мова яка становить ціху національности є дуже важним чинником у розвою даного народа.

Закиди космополітів.

Всї доводи і упевненя космополїтів, що питанє напіональне то пусте; що питанє національне — то вузкоглядність недоука, що воно чи скорше чи пізнійше згине з лиця землі; що клясова боротьба і домаганя її є тисяч разів важнійші чим якісь там дурні, пусті, неумні домаганя національні і т. п.; всі ті твердженя є нічим иншим, як пустою фразеольогією, неопертою на жадній підставовій науці.

І если такі погляди кидає якийсь несьвідомий, необразований — партійний аґітатор, якого ціла

сьвідомість і образованє ограничає ся до прочитаня одної книжки і то з обсягу його аґітаційної теми — то закиди ті виглядають нам радше на сьміх, на безглузне, пусте переливанє з пустого в порожне, а нїколи на закиди.

Наколи однак погляди тотї удобрює чоловік сьвідомий, образований і то в повнім того слова значінню — закиди такі, стають тодї поважними і тяжкими. а опрокиненє тих закидів, вимагає теперішна конечна потреба народу.

Ми сказали, що національність то понятє відірване, але для житя чоловіка конечне — **abstractio necessaria.**

Що національність є понятєм відірваним, на то згодять ся всї люди ученї, а що національність є до житя чоловіка конечне потрібною, те мусить бути удовіднене і так:

Ми згадали, що національність, се традиційна ідео - ассоціяція якогось народу, що на українській популярній мові значить історичний (традиційний) союз ідей якогось народа.

Далї ми сказали, що преділекція то значить на

українській мові хист — можність научення ся чогось — є по части уродженою а по части набутою.

Иншими словами значінє обох повисше згаданих висказів буде таке: — традиційний, чи там як ми його не зовсім точно назвали історичний союз ідей якогось народа, є по части уроджений а по части набутий, що значить, що дитина прм. українська, яка приходить на сьвіт не маючи жадної сьвідомости а тим менче національної, може ту свою, питому, материнну національність о много легше набути, чим дитина уродженя з матери китайки чи індійки, віддана матери українській на вигодов.

Чому?...

Довід є незвичайно простий.

Відомою річию є, що істнує у звіринному сьвітї право, яке ми називаємо «правом походженя крови».

Просимо не лучити понятя сего правила природи з другим рівнож дуже важним правилом природи, яке ми називаємо «правом еволюції» — право розвою).

Воно каже, що дїти є подібні до родичів. То зовсїм ясне, що кітка на сьвіт приведе лише котята а не поросята і то котята, які не лише будовою тїла,

та мастею шерсти будуть подібні до матери чи батька, але також і вдачею — інстинктами і т. п.

То само відносить ся і до чоловіка, котрий не представляє нічого иншого, як наймістерніїше удосконалене звіря на нашій земли.

Тому всїм правилам сьвіта звіринного підчиня ся також і чоловік.

З того слїдує, що дїти роду чоловіка приходять на сьвіт з більше або менче подібними здібностями — і хибами своїх родичів.

Дїти розбійників, злодіїв, рабівників, криміналістів є по більший мірі розбійниками, злодіями, рабівниками, криміналїстами.

Дїти сьпіваків, акторів, малярів мають по більшій мірі прикмети родичів. Иншими словами значить, що мати прим. сьвідома українка — інтелїґентна, образована, приведе на сьвіт дитину, яка скорше зможе дечого навчити ся, чим дитина з матери Українки несьвідомої.

А ще докладнійше — яснійше буде так: Знане (інтелект) родичів на підставі преділекції — переходить посередно на дїти.

А позаяк бесіда є нїчим иншим як лише певного рода знанєм, то хист научити ся цього знаня переходить з матери на дитину — то власне ми називаємо прединкцією, а в згаданім случаю — прединкцією з у родженя.

Наколи дитина з матери Українки дістанеть ся на вигодовнє Китайці, розуміють ся, що навчить ся бесіди китайської, а тоді говоримо о прединкції набутій.

І так — як необходимою річию для світа ростинного і його фізіольоґічного (природного) розвою є: — воздух, світло, теплота і пожива, так конечним є для сьвіта звіринного крім тих самих потреб сьвіта ростинного єще і потреба порозуміня ся.

Примір — ростина щоби жила, мусить мати воду, мусить мати воздух, яким віддихає, мусить мати сонце, яке причиняє ся до функції віддиханя, но і мусить мати землю (субстрат) на якім би росла і з якого тягнула би для себе корм.

Звірята до свого житя мусять мати рівнож воду, воздух, світло, корм, поживу, но і спосїб порозуміня ся. Бо треба розуміти, що звуки голосу, які видають

звірята, то не суть собі так прості звуки для звуків, це є їхня мова, то є їхний спосіб порозуміня ся. У чоловіка спосіб порозуміня ся це власне його мова, без котрої рід людський нїяк обійти ся не може.

А з огляду на се (як ми вже зазначили) що мова якогось народу є нїчим иншим як проявом його національности, є характеристикою його національности, тимто зрозуміло і ясно буде, що національність яка-б вона там не була чоловікови до житя є конечна — так, як конечним є чоловікови до його розвою фізіольоґічного корм, вода і т. д.

Бо навіть і тоді, коли то по думці космополїтів рід людський послугувати ся буде одною спільною мовою, природно виробленою — чи штучною (як сучасна штучна універзальна мова — «воляпік» або «есперанто» — то й тоді єще національність не згине, а лише переробить ся на національність універзальну сьвітову.

На тім кінчимо наш довід, що національність чи там питанє національне є для всякого народа необходиме — а з погляду енерґетичного розслїджуваня історії «народ» лише тоді може вповнї жити і розви-

вати ся, наколи задержить свою повну індівідуальність, себто свою «національність».

На закінченє хочемо нашим шановним читачам звернути увагу єще на один дуже важний момент а то: на вічах наших, чи то де попало чуємо нераз такі вислови «я інтернаціонал, я питаня національного зовсїм не узнаю» і т. п.

Вискази сего рода може лише проголосити от такий звичайний собі дурачок, котрий у сьвятім письмі інтернаціоналїзму зовсїм неопитний.

Ми для інформації зазначуємо, що інтернаціоналїзм нігде і нїколи не стояв в жаднім конфліктї з націоналїзмом; що інтернаціональні — міжнародні можуть бути лише потреби деяких, многих, або усїх народів, як пр. потреба поліпшеня долї робучого люду (пролєтару), який у всяких сучасних народів є визискуваний — нехтований, — як потреба обезпеченя робітників на старість і каліцтво; як потреба усуспільненя всїх жерел працї; — як потреба знесеня, чи там скасованя проценту від капіталу, як то домагають ся кооператисти суспільні; як потреба уневажненя всякого посмертного запису, що рівнож є в

програмі сфедерованих індівідуалістів чи там кооператистів і т. п.

Се все висше згадане є лише інтернаціональними потребами — міжнародними потребами, які нїяким чином питаня національного не заперечують і навпаки нїякий сьвідомий інтернаціоналіст нїколи не скаже, що він нехтує питанє національне, бо знає **що само признанє ся до інтернаціональности є признанєм національности** — инше дїло з космополїтизмом.

КНИГАРНЯ ВИДАВНИЧО-ДРУКАРСЬКОЇ СПІЛКИ "УКРАЇНА"

поручає свої власні і чужі видавництва:

НАРЕЧЕНА — оповіданє, переклад з російської мови — 10

НІЧОГО НЕ БУЛО — оповіданє, переклад з російської мови — 15

БОРОТЬБА О СОНЦЕ 5

РОБІТНИЧІ ПІСНІ 10

ФІЛЬОСОФІЯ ШТУКИ 50

ЕКСПРОПРІЯЦІЯ — оповіданє з революційних часів на Україні — 20

В ТУМАНІ — оповіданє з старинних часів — 20

КИЇВ — калєндар на рік 1918 з портретами наших героїв; містить дуже гарні оповіданя і инші поучаючі річи — 50

—0—

Пишіть на адресу:

"UKRAINA"

2152 W. Chicago Ave. Chicago, Ill.

—0—

Гроші посилайте враз з замовленєм. Замовляючий книжки на суму низше одного доляра платить сам почтову пересилку.

NOV
1983

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 11 10 06 03 001 9